

20.4.20ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyň JUDr. Naděždy Treschlové a JUDr. Hany Kadaňové ve věci žalobkyně: **X**, narX, bytem X, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, v řízení o žalobě proti rozhodnutím žalované ze dne 4. 3. 2022, č.j. 10.01-000077/22-003 a ze dne 7. 3. 2022, č.j. 10.01-000077/22-003,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

- [1] Žalobkyně se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhala přezkoumání a zrušení dvou rozhodnutí žalované. Jednak rozhodnutí ze dne 4. 3. 2022, č.j. 10.01-000077/22-003 (dále též „napadené rozhodnutí ze dne 4. 3. 2022“), kterým žalobkyni nebyl určen advokát k poskytnutí bezplatné právní služby dle ustanovení § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“), k podání ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 7. 12. 2021, č.j. 10 As 379/2021-39. a rozhodnutí ze dne 7. 3. 2022, č.j. 10.01-000078/22-003 (dále jen „napadené rozhodnutí ze dne 7. 3. 2022“), kterým žalobkyni nebyl určen advokát k poskytnutí bezplatné právní služby dle ustanovení § 18c zákona o advokacii k podání ústavní stížnosti proti rozsudku NSS ze dne 10. 12. 2021, č.j. 10 As 395/2021-31.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

- [2] Žalobkyně uvedla, že z výroku obou rozhodnutí je zřejmé, že žalovaná rozhodla o neurčení bezplatné právní služby, byť žalobkyně v obou žádostech neuvedla žádné údaje v části *II. Rodinné poměry žadatele* a v části *IV. Údaje o finanční situaci*. Namítala, že žalovaná tak rozhodla o neurčení advokáta z jiného důvodu, neboť předmětem žádosti žalobkyně ze dne 2. 2. 2022 nebylo poskytnutí bezplatné právní služby určeným advokátem, ale poskytnutím právní služby určeným advokátem z důvodu odmítnutí jí oslovenými advokáty. Obě rozhodnutí žalované proto žalobkyně označila za nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů, neboť žalovaná nepostavila najisto, že odmítnutí poskytnutí právní služby dvěma oslovenými advokáty v těchto důvodech není důvodem pro určení advokáta žalovanou, což v rozhodnutích vůbec není zmíněno.
- [3] K rozhodnutí ze dne 4. 3. 2022 dále namítala, že neobstojí závěr žalované, že žádost ze dne 2. 2. 2022 není včasná dle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii, neboť žalovaná žádost věcně projednala. Výtka žalované, že žádost obdržela 4 dny před vypršením lhůty k podání ústavní stížnosti, tak dle žalobkyně nemá oporu v zákoně [např. ustanovení § 40 odst. 1 písm. d) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), nebo ustanovení § 40 odst. 4 s.ř.s.], ani v jejím rozhodování (srov. např. rozhodnutí žalované ze dne 30. 1. 2017, č.j. 249/17, kterým bylo rozhodnuto o žádosti žalobkyně ze dne 23. 1. 2017, jež žalovaná obdržela poslední den lhůty stanovené v daném případě k předložení plné moci udělené advokátovi k zastupování).
- [4] Žalobkyně shrnula, že postupem žalované jí bylo odepřeno ústavně zaručené právo na právní pomoc v řízení před soudy.
- [5] Žalovaná v písemném vyjádření k podané žalobě navrhovala její zamítnutí. Uvedla, že žalobkyně touto žalobou otevírá identickou věc, resp. řízení, které již zahájila proti žalované ze zcela stejných důvodů již dříve. V této souvislosti žalovaná odkázala na rozsudek zdejšího soudu ze dne 14. 5. 2021, č.j. 11A 18/2021-27, jímž byla žaloba žalobkyně zamítnuta. Kasační stížnost proti tomuto rozsudku byla rozsudkem NSS ze dne 7. 9. 2021, č.j. 9 As 121/2021-29 rovněž zamítnuta. Tento rozsudek nabyl právní moci dne 8. 9. 2021; od tohoto data tak žalobkyně musela znát výklad obou soudů k této problematice. Dále žalovaná uvedla, že ústavní stížnost proti rozsudku NSS č.j. 9 As 121/2021-29 byla usnesením Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2022, sp.zn. II.ÚS 2984/21 odmítnuta. Dále žalovaná odkázala na věci vedené u zdejšího soudu pod sp.zn. 10A 114/2021 a sp.zn. 18A 17/2022, které nebyly k datu jejího vyjádření doposud rozhodnuty. Uvedla, že otázkou, kterou žalobkyně předkládá k soudnímu správnímu přezkumu je výklad ustanovení § 18 a 18c zákona o advokacii o tom, zda i majetný občan, kterým žalobkyně je, má právní nárok na určení advokáta i v situaci, kdy mu dva předtím oslovení advokáti odmítli v dané věci právní službu poskytnout. Z výše uvedené judikatura pak vyplývá, že všechny zákonem stanovené podmínky pro určení advokáta k poskytnutí právní služby dle ustanovení § 18c zákona o advokacii musí být splněny kumulativně.
- [6] K napadenému rozhodnutí ze dne 4. 3. 2022 žalovaná uvedla, že žádosti žalobkyně nebylo vyhověno z důvodu, že žalobkyně neprokázala, že je osobou, jejíž příjmové a majetkové poměry odůvodňují určení advokáta k poskytnutí právní služby dle ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii, a že se ze strany žalobkyně jedná o podání žádosti nikoli včasné ve smyslu ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii. K této věci poznamenala, že žalobkyně byla v řízení o kasační stížnosti vedené pod sp.zn. 10 As 379/2021 zastoupena advokátkou. Z důvodu nedostatku veřejně dostupných informací však není možné posoudit, zda se jednalo o zastoupení na základě plné moci (tj. jednalo se o advokátku zvolenou), nebo na

základě ustanovení zástupce pro řízení soudem. Pokud by se jednalo o advokátku zvolenou, pak tím dle žalované žalobkyně potvrzuje, že je schopna si advokáta k poskytnutí právní služby zvolit, což je první a základní forma zajištění právní služby advokátem.

- [7] K napadenému rozhodnutí ze dne 7. 3. 2022 žalovaná uvedla, že žádosti žalobkyně nebylo vyhověno z důvodu, že neprokázala, že je osobou, jejíž příjmové a majetkové poměry odůvodňují určení advokáta k poskytnutí právní služby dle ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii. I v tomto případě byla žalobkyně v řízení před NSS (sp.zn. 10 As 395/2021) zastoupena advokátkou.
- [8] Žalovaná dále ve svém vyjádření upozornila na to, že totožnou otázkou má vyřešit Městský soud v Praze i v řízení vedeném pod sp.zn. 6A 101/2021, které se týká odlišné žalobkyně. Usnesením ze dne 18. 11. 2021 soud řízení přerušil a obrátil se na Ústavní soud s návrhem na zrušení části zákona o advokacii týkající se právě problematiky určování advokátů k poskytnutí bezplatné právní služby výlučně osobám nemajetným. Ústavní soud vede věc pod sp.zn. Pl.ÚS 44/21. V této souvislosti žalovaná připomněla, že žalobou napadené rozhodnutí ze dne 4. 3. 2022 stojí nikoli pouze na zákonném kritériu, že žalobkyně jako žadatelka neprokázala, že osobou, jejíž příjmové a majetkové poměry odůvodňují určení advokáta k poskytnutí právní služby dle ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii, ale i na dalším zákonném kritériu, tj. že se navíc ze strany žalobkyně jedná i podání nikoli včasné ve smyslu ustanovení § 18 odst. 2 téhož zákona. Dále uvedla, že dosavadní recentní judikatura dovodila, že pro zamítnutí žaloby postačí, že ob stojí alespoň jediný důvod uvedený v rozhodnutí žalované o neurčení advokáta k poskytnutí právní služby. K tomu pak doplnila, že má za to, že dosavadní výklady ustanovení § 18 a § 18c provedené zdejším soudem a NSS stran otázky „přístupu ke spravedlnosti“ jsou správné.
- [9] Závěrem žalovaná uvedla, že argument, že se ve svých rozhodnutích nevěnovala otázce odmítnutí poskytnutí právní služby dvěma advokáty, není případný, protože záležitost je výslovně řešena zákonem, přičemž napadená rozhodnutí na otázce odmítnutí poskytnutí právní služby dvěma advokáty nestojí. Podle ustanovení § 18c odst. 3 zákona o advokacii, ovšem ve vztahu k ustanovení § 23 odst. 3 téhož zákona, platí, že podmínka odmítnutí poskytnutí právní služby alespoň dvěma advokáty se neuplatní v řízení před Ústavním soudem.
- [10] Dne 17. 4. 2023 bylo soudu doručeno doplnění žaloby, ve kterém žalobkyně uvedla, že není žadatelem, *„jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují“*. Dále odkázala na nálezy Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp.zn. Pl.ÚS 44/21 s tím, že má přímý vliv na nyní vedené soudní řízení. Uvedla, že tím, že žalovaná požadovala údaje, které v daném případě k rozhodnutím nepotřebovala znát, tak dle žalobkyně zasáhla do jejího práva na ochranu osobních, příjmových a majetkových poměrů.
- [11] Dne 20. 4. 2023 bylo soudu doručeno vyjádření žalované k dosavadnímu průběhu řízení, ve které se zabývala derogačními dopady předmětného nálezu Ústavního soudu sp.zn. Pl.ÚS 44/21. Uvedla, že pro soud je v tuto chvíli nesplnitelný požadavek vyplývající z judikatury, aby v situaci, kdy byla právní norma v mezidobí zrušena, nepostupoval vědomě protiústavně (a že je povinován k ústavně konformnímu výkladu aplikovaných právních předpisů), neboť Ústavní soud odložil vykonatelnost nálezu k datu 31. 12. 2023. Bez toho, aby bylo zřejmé, jak zákonodárce přistoupí ke změně ustanovení § 23 odst. 3 zákona o advokacii, nelze rozhodovat o žádostech o určení advokáta jinak, než dle znění zákona o advokacii v dosud

platném a účinném znění (až do 31. 12. 2023). S ohledem na to, že v případě rozhodnutí žalované o určení advokáta k poskytnutí právní služby se fakticky jedná o určení kontraktační povinnosti advokátovi, čímž žalovaná zasahuje do volné soutěže advokátů na trhu právních služeb, tak musí být dle žalované podmínky takového rozhodnutí z podstaty věci reglementovány pozitivní právní úpravou. Žalovaná zároveň připomněla, že veškeré úvahy soudu budou toliko akademická, jelikož i kdyby soud žalobě vyhověl, tak žalovaná bude muset případně další řízení o žádosti žalobkyně zastavit z důvodu, že předmět řízení odpadl, a to v důsledku odmítnutí žalobkyní podané ústavní stížnosti ze strany Ústavního soudu.

- [12] Při ústním jednání před soudem konaném dne 20. 4. 2023 setrvala žalovaná na svých dříve uplatněných argumentech. Žalobkyně se z ústního jednání předem omluvila s tím, že souhlasila s projednáním věci v její nepřítomnosti.
- [13] Z obsahu spisového materiálu předloženého žalovaným správním orgánem vyplynuly následující, pro rozhodnutí ve věci samé, podstatné skutečnosti:
- [14] Dne 3. 2. 2022 byla žalované doručena žádost žalobkyně ze dne 2. 2. 2022 o určení advokáta k podání ústavní stížnosti proti rozsudku NSS ze dne 7. 12. 2021, č.j. 10 As 379/2021-39, ve které žalobkyně v části IV. formuláře nesdělila žádné údaje o své finanční situaci.
- [15] Žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 4. 3. 2022, č.j. 10.01-000077/22-003, nebyl žalobkyni určen advokát k poskytnutí bezplatné právní služby podle ustanovení § 18c zákona o advokacii.
- [16] V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaná uvedla, že žalobkyně v žádosti uvedla, že jí bylo poslední rozhodnutí soudu doručeno dne 7. 12. 2021, z čehož vyplývá, že lhůta k podání ústavní stížnosti vypršela dne 7. 2. 2022. Žádost žalobkyně byla žalované doručena dne 3. 2. 2022, tj. 4 dny před vypršením žalobkyní uvedené lhůty. Dále uvedla, že na vydání rozhodnutí má lhůtu 30 dnů, kterou lze případně prodloužit, přičemž žádosti jsou vyřizovány postupně podle data doručení. Uvedla, že je třeba rovněž vzít v potaz, že případně určený advokát musí mít také dostatečný časový prostor pro převzetí věci, seznámení se s ní, vyhodnocení stavu věci a případné vypracování podání. Žádost tak žalovaná neshledala včasnou dle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Dále žalovaná uvedla, že žalobkyně ve své žádosti neuvedla žádné skutečnosti týkající se rodinných poměrů dle bodu II. žádosti a finanční situace dle bodu IV. písm. A, B, C, D, E, F, G žádosti. Uvedla, že žalobkyně ve své žádosti nedoložila žádné skutečnosti týkající se finančních a majetkových poměrů, ačkoliv dle ustanovení § 18c odst. 4 zákona o advokacii musí být k žádosti přiloženy doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jakož i doklady o jeho majetkových poměrech. Žalobkyně tak dle žalované neprokázala, že je osobou, jejíž příjmové a majetkové poměry odůvodňují určení advokáta k poskytnutí právní služby dle ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii. Shrnula, že žalobkyně nesplnila podmínky dle ustanovení § 18 odst. 2, § 18c odst. 1 a § 18c odst. 4 zákona o advokacii, s nimiž by tento zákon spojoval vznik práva na určení advokáta k poskytnutí právní služby.
- [17] Dne 3. 2. 2022 byla žalované dále doručena žádost žalobkyně ze dne 2. 2. 2022 o určení advokáta k podání ústavní stížnosti proti rozsudku NSS ze dne 10. 12. 2021, č.j. 10 As 395/2021-31, ve které žalobkyně rovněž nesdělila v příslušné části formuláře žádné údaje o své finanční situaci.

- [18] Žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 7. 3. 2022, č.j. 10.01-000078/22-003, nebyl žalobkyni určen advokát k poskytnutí bezplatné právní služby podle ustanovení § 18c zákona o advokacii.
- [19] V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaná uvedla, že žalobkyně ve své žádosti neuvedla žádné skutečnosti týkající se rodinných poměrů dle bodu II. žádosti a finanční situace dle bodu IV. písm. A, B, C, D, E, F, G žádosti. Uvedla, že žalobkyně ve své žádosti nedoložila žádné skutečnosti týkající se finančních a majetkových poměrů, ačkoliv dle ustanovení § 18c odst. 4 zákona o advokacii musí být k žádosti přiloženy doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jakož i doklady o jeho majetkových poměrech. Žalobkyně tak dle žalované neprokázala, že je osobou, jejíž příjmové a majetkové poměry odůvodňují určení advokáta k poskytnutí právní služby dle ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii. Shrнула, že žalobkyně nesplnila podmínky dle ustanovení § 18c odst. 1 a § 18c odst. 4 zákona o advokacii, s nimiž by tento zákon spojoval vznik práva na určení advokáta k poskytnutí právní služby.
- [20] Městský soud v Praze na základě žaloby, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba nebyla podána důvodně.
- [21] Podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii: *„Ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí a) právní porady podle § 18a nebo b) právní služby podle § 18c.“*
- [22] Podle ustanovení § 18c zákona o advokacii: *„(1) Žadatel, jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, a který není ve věci, v níž žádá poskytnutí právní služby, zastoupen jiným advokátem nebo osobou podle § 2 odst. 2 písm. a), má právo, aby mu Komora určila advokáta k poskytnutí právní služby. V téže věci může být žadateli určen Komorou advokát pouze jednou; to neplatí, odmítne-li v této věci dříve určený advokát poskytnout právní služby z důvodů uvedených v § 19, nebo nastane-li situace uvedená v § 20 odst. 2.*
(2) Žádost o určení advokáta k poskytnutí právní služby lze podat pouze na formuláři. Žádost kromě obecných náležitostí stanovených správním řádem obsahuje
a) popis věci, v níž by měla být právní služba poskytována, a
b) prohlášení žadatele, že jej ve věci, v níž je právní služba žádána, nezastupuje jiný advokát nebo osoba podle § 2 odst. 2 písm. a).
(3) Nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.
(4) K žádosti musí být přiloženy doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jakož i doklady o jeho majetkových poměrech. Podrobnosti náležitostí žádosti včetně vzoru jejího formuláře a způsob prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele, jakož i rozsah údajů, které je žadatel povinen Komorě sdělit, stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou.

(5) Komora určí advokáta k poskytnutí právní služby žadateli, který osvědčil splnění zákonných podmínek, bez zbytečného odkladu. Komora žádosti nevyhoví, jestliže jde o zneužití práva nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva.

(6) V rozhodnutí o určení advokáta Komora vymezí věc, v níž je advokát povinen právní služby poskytnout, jakož i rozsah těchto služeb. Komora může v rozhodnutí o určení advokáta stanovit i další podmínky poskytnutí právních služeb. Komorou určený advokát je povinen právní služby žadateli poskytnout za Komorou určených podmínek. To neplatí, jsou-li dány důvody pro odmítnutí poskytnutí právních služeb uvedené v § 19 nebo jde-li o zneužití práva, zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva, nebo nastane-li situace uvedená v § 20 odst. 2; v těchto případech advokát o důvodech neposkytnutí právních služeb bez odkladu písemně vyrozumí žadatele a Komoru. Určení advokáta Komorou nenahrazuje plnou moc vyžadovanou zvláštními právními předpisy k obhajobě toho, jemuž byl advokát Komorou určen, v trestním řízení nebo k jeho zastupování v jiném řízení. (...)“

[23] Žalobkyně v podané žalobě namítala, že žalovaná nerozhodla o předmětu její žádosti; dle žalobkyně žalovaná rozhodla o neurčení „bezplatné“ právní služby a nikoliv o žádosti „o určení advokáta z důvodu odmítnutí poskytnutí právní služby žalobkyní oslovenými advokáty“.

[24] Obecně platí, že poskytování právních služeb je činnost úplatná s tím, že si klient advokáta vybírá a hradí mu odměnu. V rámci ochrany práva osob na přístup k soudu, však může ve výjimečných případech vzniknout vztah mezi klientem a advokátem i rozhodnutím soudu nebo žalované dle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Smyslem určení advokáta podle ustanovení § 18 až 18d zákona o advokacii je poskytnout právní pomoc zejména nemajetným žadatelům k zachování jejich práv na právní pomoc dle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

[25] Žadateli se pak právní služba podle ustanovení § 18c zákona o advokacii poskytuje bezplatně. Pokud jde o určení advokáta pro řízení před Ústavním soudem a v řízení před orgánem veřejné správy, hradí odměnu advokáta stát. V ostatních věcech, ke kterým je advokát určen podle ustanovení § 18c, poskytuje advokát právní služby nadále na své náklady, případně má nárok na poskytnutí náhrady podle stavovského předpisu (ustanovení § 23 odst. 3 zákona o advokacii). Z hlediska žadatele, který osvědčí naplnění podmínek ustanovení § 18c zákona o advokacii, mu však bude případně určený advokát poskytovat právní službu bezplatně; náklady advokáta vůči žalované či vůči státu se sféry žadatele (zde žalobkyně) nedotýkají

[26] Jestliže tedy žalobkyně žádala o určení advokáta k poskytnutí služby pro fyzickou osobu dle ustanovení § 18c zákona o advokacii, vzhledem k zákonným podmínkám, za nichž lze advokáta určit, implicitně žádala, aby následné poskytnutí právní služby advokátem bylo bezplatné. Ustanovení § 18c zákona o advokacii pak vyžaduje, aby žadatel splnil následující podmínky – určení musí odůvodňovat jeho majetkové poměry a musí doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou advokátů (mimo případy ustanovení § 23 odst. 3 zákona).

[27] Nálezem ze dne 24. 1. 2023, sp.zn. Pl.ÚS 44/21, Ústavní soud zrušil uplynutím dne 31. 12. 2023 ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii ve slovech „*jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, a*“. V bodech 31. až 36. Ústavní soud přednesl obecná východiska týkající se obsahu práva na přístup k soudu a právu na právní pomoc. V bodech 37. až 52. se pak konkrétně zabýval napadeným ustanovením zákona o advokacii a dospěl k závěru, že toto neobstojí již při provedení prvního kroku testu proporcionality, tj. při posouzení, zda

je způsobilé dosáhnout zamýšleného cíle. V bodě 49. Ústavní soud uvedl, že „*napadené ustanovení zákona o advokacii tím, že právo na určení advokáta Komorou k poskytnutí právní služby omezuje pouze na žadatele, u nichž to odůvodňují jejich příjmové a majetkové poměry, představuje nepřípustnou libovůli, neboť paušálně vylučuje z práva na přístup k soudu a práva na právní pomoc osoby, které si nemohou zajistit právní pomoc advokáta na základě jiných důvodů. Jak již bylo uvedeno, právo na přístup k soudu je esenciální součástí práva na spravedlivý (řádný) proces a tedy práva na soudní ochranu garantovaného v čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Jeho nezbytným předpokladem je právo na právní pomoc garantované v čl. 37 odst. 2 Listiny. Tato základní práva náleží každému, a to pro jakýkoliv typ řízení před soudy či jinými státními orgány či orgány veřejné moci. Omezení těchto základních práv pouze na nemajetné osoby je v rozporu jak s obsahem těchto ustanovení Listiny, tak i v jejich spojení s čl. 3 odst. 1 Listiny, podle kterých základní práva a svobody náleží všem osobám (včetně) "bez rozdílu" majetku.*“ V bodě 54. pak Ústavní soud k odkladu vykonatelnosti nálezu k datu 31. 12. 2023 vyslovil, že „*tím vytvořil zákonodárci dostatečný časový prostor pro přijetí zákonné úpravy, která bude již ústavně souladná. Při nové zákonné úpravě bude také třeba, aby zákonodárce přihlédl ke znění ostatních ustanovení zákona o advokacii upravujících postup při určení advokáta Komorou k poskytnutí právní pomoci, která nebyla návrhem napadena, avšak s napadenou úpravou úzce souvisejí, zejména pak k ustanovení § 23 odst. 3.*“

[28] Soud dospěl k závěru, že ve věci vedené u zdejšího soudu pod sp.zn. 6A 101/2021 a následně projednávané u Ústavního soudu pod sp.zn. Pl.ÚS 44/21, se sice rovněž jednalo o aplikaci ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii, nicméně tím skutková i právní podobnost s nyní projednávanou věcí končí. Ve věci vedené pod sp.zn. 6A 101/2021 svou žádost o určení advokáta k poskytnutí právní porady podle ustanovení § 18a nebo právní služby podle § 18c zákona o advokacii tehdejší žalobkyně odůvodnila tím, že advokáti, na které se obrátila, odmítli její zastoupení převzít; zároveň v žádosti uvedla, že nesplňuje podmínky pro poskytnutí bezplatné právní pomoci podle příslušných zákonných ustanovení a náklady spojené s právním zastoupením si bude hradit sama. Žalovaná takovou žádost posoudila jako zjevně právně nepřípustnou, a proto usnesením ze dne 16. 6. 2020, č.j. 10.01-000357/21-005 řízení o ní zastavila. V důsledku tohoto postupu pak fakticky došlo k zablokování přístupu tehdejší žalobkyně k soudu, což byl jeden z důvodů, proč se městský soud v předmětné věci obrátil na Ústavní soud s návrhem na zrušení ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii.

[29] V nyní projednávané situaci je však situace odlišná, neboť žalobkyně ve svých žádostech ze dne 2. 2. 2022 o určení advokáta podle ustanovení § 18c zákona o advokacii žalobkyně vůbec neuvedla žádné skutečnosti týkající se jejích rodinných poměrů dle bodu II. formuláře žádosti a rovněž ani žádné skutečnosti o své finanční situaci dle bodu IV. písm. A, B, C, D, E, F a G formuláře žádosti. Žalobkyně tak mimo jiné nesplnila svou povinnost doložit skutečnosti týkající se finančních a majetkových poměrů, jak vyplývá z výše citovaného ustanovení § 18c odst. 4 zákona o advokacii. Žalovaná se tak vůbec nemohla zabývat splněním tehdy (a až do vydání novely zákona o advokacii reagující na nález Ústavního soudu sp.zn. Pl.ÚS 44/21 či do 31. 12. 2023) platné podmínky pro určení advokáta k poskytnutí právní služby podle ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii, tj. že se jedná o žadatele, „*jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují.*“

[30] Žalobou napadená rozhodnutí ze dne 4. 3. 2022 a ze dne 7. 3. 2022 tak vychází z toho, že žalobkyně nesplnila povinnost danou zákonem o advokacii – povinnost prokázat finanční a majetkové poměry. Naopak tato rozhodnutí nejsou, jako v případě vedeném u zdejšího

soudu pod sp.zn. 6A 101/2021, založena na tom, že žádost žalobkyně je zjevně právně nepřipustná.

- [31] Soud tak dospěl k závěru, že bytí bude mít náleží Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp.zn. Pl.ÚS 44/21 velký vliv na činnost žalované a její rozhodování o určení advokátů k poskytování právních služeb, a to zejména s ohledem na to, jakým způsobem tuto oblast činnosti žalované nově upraví zákonodárce, tak v nyní projednávaném případě soud nedospěl k závěru, že by závěry tohoto náleží měly vést ke zrušení žalobou napadených rozhodnutí.
- [32] Ve vztahu k napadenému rozhodnutí ze dne 4. 3. 2022 soud uvádí, že toto rozhodnutí je kromě výše aprobevaného důvodu založeno rovněž na tom, že žalovaná dospěla k závěru, že žádost nebyla včasná ve smyslu ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii. I kdyby tedy soud ve vztahu k rozhodnutí ze dne 4. 3. 2022 dospěl k závěru, že důvod zamítnutí žádosti žalobkyně spočívající v nesplnění podmínky dle ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii neobstojí, tak skutečnost, že žalovaná založila své rozhodnutí na dvou odlišných důvodech, způsobuje, že soud by byl oprávněn zrušit napadené rozhodnutí pouze a jenom v případě, kdyby v rámci soudního přezkumu neobstál žádný z důvodů, pro který žalovaná žádost žalobkyně zamítla. Obstojí-li během soudního přezkumu alespoň jeden z důvodů, kterým zdůvodnila žalovaná napadené rozhodnutí ze dne 4. 3. 2022, není soud oprávněn toto rozhodnutí zrušit.
- [33] Žalovaná v tomto rozhodnutí uvedla, že žalobkyně v žádosti uvedla, že jí bylo poslední rozhodnutí soudu doručeno dne 7. 12. 2021, z čehož vyplývá, že lhůta k podání ústavní stížnosti vyprší/vypršela dne 7. 2. 2022. Žalobkyně pak svou žádost o určení advokáta podala dne 2. 2. 2022, přičemž žalované byla tato žádost doručena dne 4. 3. 2022, tj. 4 dny před vypršením žalobkyní uvedené lhůty. Dále žalovaná vyslovila, že na vydání rozhodnutí o určení advokáta má lhůtu 30 dnů, kterou lze případně prodloužit, s tím, že určený advokát musí mít dostatečný časový prostor pro převzetí věci, seznámení se s ní, vyhodnocení stavu věci a případné vypracování podání.
- [34] Zákon o advokacii nestanovuje konkrétní lhůtu k podání žádosti o určení advokáta. Z výše citovaného ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii vyplývá, že žádost určení advokáta k poskytnutí právní rady dle ustanovení § 18a nebo právní služby dle § 18c zákona o advokacii musí být toliko včasná. Tento požadavek podle názoru městského soudu má zajistit, aby poskytnuté právní služby (event. rady) byly pro žadatele efektivní, a byl tak tím splněn účel určení advokáta. Včasnost žádosti je pak nutné posoudit individuálně. Lhůta k podání ústavní stížnosti činí 2 měsíce, je propadná a po jejím uplynutí Ústavní soud stížnost odmítne jako opožděnou [ustanovení § 72 odst. 3 a § 43 odst. 1 písm. b) zákona o Ústavním soudu].
- [35] Soud dále považuje za nutné korigovat závěr žalované uvedený v napadeném rozhodnutí, tj. že má na vydání rozhodnutí o určení advokáta lhůtu 30 dnů, kterou lze případně i prodloužit. Zákon o advokacii totiž v ustanovení § 55 odst. 1 stanoví, že „[v]e věcech uvedených v § 44 odst. 3, § 45 odst. 2 [pozn. soudu: v písm. a) je zakotvena pravomoc předsedy České advokátní komory rozhodovat o určení advokáta podle ustanovení § 18a až § 18c] a v § 46 odst. 6 postupují orgány Komory podle správního řádu, nestanoví-li tento zákon něco jiného. Ustanovení § 10 a 11, 13, 58 až 63, § 71 odst. 3 až 5, § 73 odst. 1, § 80 až 100, 103 až 129, 134 až 139, 141 až 152 a 178 správního řádu se přitom nepoužijí.“ Zákon o advokacii pak jednak stanoví, že Česká advokátní komora určí advokáta k poskytnutí právní služby žadateli, který

osvědčil splnění zákonných podmínek, a to „bez zbytečného odkladu“ (srov. ustanovení § 18c odst. 5 věta první tohoto zákona), jednak v ustanovení § 55 odst. 1 věta druhá výslovně uvádí, že se nepoužije mimo jiné ustanovení § 71 odst. 3 správního řádu [„Pokud nelze rozhodnutí vydat bezodkladně, je správní orgán povinen vydat rozhodnutí nejpozději do 30 dnů od zahájení řízení, k nimž se připočítává doba a) až 30 dnů, jestliže je zapotřebí nařídit ústní jednání nebo místní šetření, je-li třeba někoho předvolat, někoho nechat předvést nebo doručovat veřejnou vyhláškou osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, nebo jde-li o zvlášť složitý případ, b) nutná k provedení dožadání podle § 13 odst. 3, ke zpracování znaleckého posudku nebo k doručení písemnosti do ciziny.“]. Závěr žalované, že na vydání předmětného rozhodnutí má 30 dnů, je tak v přímém rozporu se zákonem o advokacii, neboť ten žalované ukládá, aby takové rozhodnutí vydala „bez zbytečného odkladu“.

[36] Dále lze totiž vyslovit závěr, že pokud je žádaná služba vázána striktně na lhůtu (zde na lhůtu k podání ústavní stížnosti), pak logicky půjde k tíži žadatele, pokud nepožádal o určení advokáta s dostatečným předstihem tak, aby tuto žádost žalovaná vyřídila jak ve „své“ lhůtě pro rozhodnutí, tak především ve lhůtě potřebné k uskutečnění právní služby.

[37] Městský soud rovněž považuje za vhodné odkázat na svou nedávnou judikaturu. V rozsudku ze dne 25. 8. 2022, č.j. 10A 114/2021-41, dospěl k závěru, že 11 denní lhůta pro vydání rozhodnutí žalované je nedostatečná; v rozsudku ze dne 12. 1. 2023, č.j. 6A 31/2022-74 naopak lhůtu 18 dní vyhodnotil jako dostatečnou, neboť z ničeho nevyplynuly žádné okolnosti, které by řízení před žalovanou měly prodloužit tak, aby nebyla schopna v této lhůtě vydat rozhodnutí.

[38] V nyní projednávaném případě se tak soud ztotožnil se závěrem žalované uvedeným v napadeném rozhodnutí ze dne 4. 3. 2022, že žádost o určení advokáta doručenou 4 dny před vypršením lhůty k podání ústavní stížnosti, nelze vyhodnotit jako včasnou podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii.

[39] K námitce nekonzistentnosti postupu žalované s tím, že ta žalobkyni advokáta určila rozhodnutím ze dne 30. 1. 2017, č. j. 249/17 za situace, kdy žádost podala i v poslední den lhůty stanovené k doložení plné moci před Nejvyšším správním soudem pod sp.zn. 4 As 2/2017, soud uvádí, že z předloženého rozhodnutí zjistil, že žalovaná určila žalobkyni advokáta dne 30. 1. 2017, tj. za týden od obdržení žádosti. Patrně se tak stalo po dvoutýdenní lhůtě, kterou měl Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 5. 1. 2017, č.j. 4 As 2/2017-28 (žalobkyně jej městskému soudu nepředložila) původně stanovit žalobkyni k doložení plné moci.

[40] V případě rozhodnutí z 30. 1. 2017 bylo v tu dobu již vedeno řízení o kasační stížnosti žalobkyně, proto Nejvyšší správní soud kontinuálně vyzýval žalobkyni k odstranění vad řízení (v danou chvíli k doložení povinného zastoupení advokátem dle ustanovení § 105 odst. 2 s.ř.s., následovat mohla i výzva k doplnění kasační stížnosti podle ustanovení § 109 odst. 1 s.ř.s.), k čemuž jí stanovil přiměřenou lhůtu. Bylo tedy velmi pravděpodobné, že určení advokáta pro poskytnutí právní služby žalobkyni bude mít svůj smysl a účel. Určení advokáta (byť se zdá, že se stalo později, než byl konec stanovené lhůty) ze strany žalované pak bylo efektivní a na osud řízení nemělo vliv –z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2017, č.j. 4 As 2/2017-57, vyplývá, že určený advokát žalobkyni skutečně zastupoval.

[41] Žalobkyně však v projednávané věci žádost dne 2. 2. 2022 nepodala z vyložených důvodů s dostatečným předstihem před marným uplynutím lhůty pro zahájení řízení před Ústavním

soudem, tím byla účelnost určení advokáta k poskytnutí právní služby značně ztížena. Žalobkyně se při určení advokáta v roce 2017 tedy nacházela v jiné procesní situaci než nyní. Nelze proto stavět na roveň, že pokud tehdejší určení advokáta ještě vedlo k efektivnímu poskytnutí právní služby, že by žalovaná, nyní nemajíc dostatečný prostor pro určení advokáta, v této věci postupovala procesně vadně.

[42] Ze všech shora uvedených důvodů proto soud neshledal žalobu důvodnou a podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. žalobu zamítl.

[43] Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobkyně nebyla ve sporu úspěšná a žalované žádné náklady v řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 20. dubna 2023

JUDr. Ladislav Hejtmánek v. r.
předseda senátu